

Handläggare
Jens Westlund
Telefon: 08-508 33 754

Till
Utbildningsnämnden
2015-04-09

Riktlinjer för barnomsorg på obekväml arbetstid

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Lena Holmdahl
T.f. utbildningsdirektör

Ann Hellenius
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har från kommunstyrelsen fått förslag på gemensamma riktlinjer för barnomsorg på obekväml arbetstid.

Sammanfattningsvis ska omsorg på obekväml arbetstid i enlighet med nuvarande regler vara behovsprövad och prövningen och tillhandahållandet av omsorgen ska ligga på stadsdelsnämnderna för de barn som är inskrivna i kommunala förskolor och på utbildningsnämnden för de barn som har enskilda huvudmän och kommunala fritidshem.

Förändring från nuvarande regelverk är att omsorgen ska ges i lokalbaserad verksamhet. Omsorg i hemmet ska enbart ges av särskilda skäl. Kommunstyrelsen föreslås ta fram ny ersättningsmodell för omsorgen till kommunfullmäktiges budget för 2016.

Förvaltningen ser positivt på kommunstyrelsens förslag på riktlinjer och har bland annat synpunkter inom följande områden:

Förvaltningen föreslår att omsorg på obekväml arbetstid ska gälla för barn från 1 år till vårterminen det år barnet fyller 13 år, inte enbart 13 år. Riktlinjerna bör få en punkt som reglerar ansvaret i det fall omsorgen sker i direkt anslutning till öppning eller stängning i

förskola eller fritidshem. Ersättning för omsorgen bör ligga utanför schablonen och att en prestationsersättning tas fram.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med grundskoleavdelningen och avdelningen för ekonomi och styrning.

Bakgrund

I 25 kap. 5 § skollagen (2010:800) anges att kommuner ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.

I dagsläget finns inga övergripande riktlinjer för stadens arbete med barnomsorg på obekväm arbetstid. Grunderna för verksamheten har i viss utsträckning reglerats i regler för intagning och plats i förskolan och pedagogisk omsorg respektive fritidshemmet.

Ärendet

Stockholm stad erbjuder barnomsorg på kvällar, nätter och helger till de familjer där ett sådant omsorgsbehov anses föreligga. De föreslagna åtgärderna ska tydliggöra denna rätt till omsorg, skapa förutsättningar för större likvärdighet i hanteringen och säkerställa en hög kvalitet på omsorgen.

Fram tills i dag har omsorg på obekväm arbetstid enbart gällt barn från 1 år till och med höstterminen de fyller 10 år. I det förslag som läggs fram ska rätten till denna omsorg gälla till 13 år. Villkor för att beviljas omsorg på obekväm arbetstid är likvärdiga med de regler som nu är verksamma för intagning och plats i förskola och fritidshem. Grundläggande villkor är att omsorgen är behovsprövad och att behovet är regelbundet och kontinuerligt.

I dag är att det stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden som avgör i vilken form omsorg på obekväm arbetstid ska erbjudas. I viss mån har vårdnadshavare i några stadsdelar och enskilda huvudmän haft möjlighet att välja omsorg i hemmet.

I förslaget föreslås att omsorgen i första hand ska tillgodoses i lokalbaserad verksamhet och att omsorg i hemmet ska endast ges om det finns särskilda skäl. Detta främst utifrån ett barnsäkerhetsperspektiv och att kontroll och uppföljning av kvalitén i verksamheten stärks.

I förslaget anges att stadsdelsnämnderna fortsättningsvis ska ha ansvar för budget och prövningen för de barn som är inskrivna på kommunala förskolor och att utbildningsförvaltningen ska pröva behovet av omsorgen för de barn som är inskrivna i enskild förskola och kommunala fritidshem. En förändring från dagens regler är att barn och elever som inte är inskrivna på förskola eller fritidshem ska ha rätt till omsorg på obekvämt arbetstid. En ansökan om omsorg på obekvämt arbetstid ska kunna göras på en för staden gemensam blankett.

För att effektivt möta omsorgsbehovet med lokalbaserad verksamhet uppmanas stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden till samarbete över stadsdelsgränserna och mellan skolformerna

Avslutningsvis föreslås att kommunstyrelsen får i uppdrag att se över ersättningsmodellen för omsorg på obekvämt arbetstid och föreslå eventuella förändringar till kommunfullmäktiges budget för 2016.

Konkreta förslag som skiljer sig mot dagens hantering/riktlinjer

- Omsorg på obekvämt arbetstid ska i första hand ges i lokalbaserade lokaler (ex befintliga förskolor eller annan för ändamålet anpassad lokal).
- Omsorg på obekvämt arbetstid i hemmet ska endast ges av särskilda skäl.
- Omsorg på obekvämt arbetstid bedrivs för barn och elever skrivna i Stockholms stad från 1 år till med 13 års ålder.
- Barn och elever som inte är inskrivna på förskola eller fritidshem har rätt till omsorg på obekvämt arbetstid.
- Nämnderna bör samverka för att skapa ett utbud av verksamheten som är anpassat efter efterfrågan.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda och ta fram en ny modell för ersättning av omsorg på obekvämt arbetstid.
- Ansökan för omsorg på obekvämt arbetstid ska ske på för staden gemensam blankett.
- Ansökan om omsorg på obekvämt arbetstid ska skyndsamt utredas. Senast tre månader efter komplett ansökan ska barnet/eleven erbjudas en plats.

Förvaltningens synpunkter

Mot bakgrund av att det finns ett behov av omsorg på obekvämt arbetstid, att behovet sannolikt kommer att öka samt att det inte

finns några gemensamma riktlinjer för denna omsorg, för såväl kommunala som enskilda huvudmän, är det enligt förvaltningens mening nödvändigt att riktlinjer tas fram.

Förvaltningen är positiv till förslaget och att riktlinjerna tydliggör rätten till denna omsorg, skapar förutsättningar för större likvärdighet i hanteringen och säkerställer en hög kvalitet på omsorgen.

Några delar i riktlinjerna bör dock förtydligas:

- A. Riktlinjerna reglerar inte frågan om vem som tar barnet från förskolan eller fritids till omsorgen i det fall omsorgen inte sker i direkt anslutning till öppning eller stängning av förskola eller fritidshem och om vårdnadshavarna inte har möjlighet att ta barnet till omsorgen. Förvaltningen anser att det bör tydliggöras att förskola/fritidshem har ansvar för barnet under ramtiderna kl.06.30-18.30. Om barnet har barnomsorg på obekvämt arbetstid innan kl. 06.30 eller efter 18.30, men inte i direkt anslutning till öppning eller stängning på förskola/fritidshem, är det vårdnadshavaren som ansvarar för att barnet kommer till verksamheten.

Om barnet har barnomsorg på obekvämt arbetstid i direktanslutning till öppning eller stängning på förskola eller fritidshem är det verksamhetsanordnaren av omsorg på obekvämt arbetstid som ska ta barnet till eller från förskolan/fritidshemmet.

- B. I punkt 1.1 står att ”Omsorg på obekvämt arbetstid bedrivs för barn och elever skrivna i Stockholms stad från 1 år till med 13 års ålder”. Enligt 14 kap. 7 § skollagen ska fritidshem endast erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Förvaltningen anser att riktlinjerna bör följa skollagens lydelse.
- C. I punkt 4.5 anges ”Omsorgen ska företrädesvis beslutas terminsvis om behovet är stadigvarande och schemalagd. Schemaändring ska lämnas minst 14 dagar innan den börjar gälla”. Förvaltningen anser att punkt 4.5 ändras till att det även ska vara möjligt att besluta helårsvis i det fall behovet är stadigvarande och schemalagd
- D. Förvaltningen noterar att det inte framgår vilka som har ansvar för de barn och elever som har behov av omsorg på

obekväm arbetstid och som inte är inskrivna på förskola eller fritidshem. Förvaltningen föreslår att ansvaret för barn i åldern 1-5 år som inte är inskrivna i förskola bör hanteras av den stadsdelnämnd i vilken barnet är mantalsskrivet. Förvaltningen föreslår också att utbildningsnämnden bör få motsvarande ansvar för barn som går i kommunala och fristående grundskola men inte är inskrivna i fritidshem.

- E. Avslutningsvis noterar förvaltningen att finansieringen av omsorg på obekväm arbetstid idag sker inom ramen för schablonersättningen och att enskilda anordnare får en särskild ersättning av utbildnings-förvaltningen, utöver schablonen. Det innebär att enskilda anordnare ersätts två gånger för samma omsorg. För att komma till rätta med det bör ersättningen till denna omsorg ligga utanför schablonen och att en prestationsersättning tas fram, lika för alla anordnare.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att en ny punkt införs i riktlinjerna, punkt 2.7 med vad som anförts i förvaltningens synpunkter enligt A ovan.

Förvaltningen föreslår att punkt 1.1 i riktlinjerna får en lydelse med vad som anförts i förvaltningens synpunkter enligt B ovan.

Förvaltningen föreslår att punkt 4.5 får en lydelse i enlighet med vad som anförts i förvaltningens synpunkter enligt C ovan.

Förvaltningen föreslår att ansvaret för de barn och elever som har behov av omsorg på obekväm arbetstid och som inte är inskrivna på förskola eller fritidshem bör hanteras på det sätt som anförts i förvaltningens synpunkter, enligt D ovan.

Förvaltningen föreslår att ersättning till omsorg på obekväm arbetstid inte ska ingå i schablonen enligt vad som anförts i förvaltningens synpunkter, enligt E ovan.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bilagor

Riktlinjer för barnomsorg på obekväm arbetstid.